

**ЗОЛОТЕ
ПАВУТИННЯ**

З М І С Т

ОСІНЬ

	ст.
Р. Завадович: Вірш про осінь і її синів	3
Н. Наркевич: Про що шумів старий клен	4
Діма: **	4
О. Кобець: Восени	4
Л. Л.: Перша парасолька	5
Л. Храплива: Осіння казка	6
К. Вагилевич: Світ — велика школа	7
О. Лятуринська: **	7
О. Кобець: По гриби	7
Н. Наркевич: Що робив Михайлик восени	8
Л. Копиленко: Галченя	9
Вуйко Квак: Пригоди кітки Мурки	11
Н. Наркевич: Білочка	12
О. Лятуринська **	12

ЗИМА

О. Олесь: Завірюха	13
Н. Мудрик: Сніг	13
Н. Наркевич: Подорож ельфів до країни снігу	14
Діма: Перші кроки	16

СВ. МИКОЛАЙ

Роляник: Юрчикова обіцянка	17
Я. Вільшенко: Святий Миколай їде	17
Л. Храплива: Пятачок	18
Н. Наркевич: Легенда про св. Миколая	19
О. Лятуринська: Пісенька	20

РІЗДВО ХРИСТОВЕ

Н. Наркевич: І синички колядують	21
Л. Гаєвська: Різдво в лісі	21
Вуйко Квак: Пригода з ведмедиком	24
О. Кобець: Дід Єремія бідніший за мене	26

НА ЗИМОВІ ВЕЧОРИ

Н. Наркевич: Червоне й зелене	29
Діма: Зайчик, Лисичка і Мудрий Крук	30
О. Кобець: **	32

Ілюстрації виконали Христина Дохват, Ганна Литвиненко
і Ніна Мудрик

ОСІНЬ

ВІРШ ПРО ОСІНЬ І ЇЇ СИНІВ

Матінка Осінь полями іде,
Трійко хлоп'яток з собою веде:
Вересень, Жовтень старшенькі,
А Листопад ще маленький.
Вересень каже: „На полі, в гаю
Я подарунки усім роздаю:
Повні грибів мої жмені,
Яблука маю в кишені“.
Жовтень говорить: „А я,
погляді,
В жовту одежу вдягаю сади,
З мряки заслону розстелю,

Сонце вкладу у постілю‘.
А Листопад: „А я з тихим
плачем
Землю поллю безконечним
дощем,
Листя стрясу з деревини,
Вистелю гори й долини“.
Матінка Осінь полями іде,
Трійко синочків за руку веде —
Дивляться діти з кімнати:
„Час нам Зиму зустрічати!“

Р. Завадович

ПРО ЩО ШУМІВ СТАРИЙ КЛЕН

Зашумів наш старий клен,
Листя опадає,
Кольористим пірячком
В повітрі кружляє.
Мяким килимом пахучим
Стеляться листочки.
Плачуть: „Як ти житимеш
Без твоїх синочків?”
Клен на те їм повідає:
„Не плачте, кохані!
Виростуть нові, зелені
У пору весняну!
А тепер ви будете
Землю укривати,
Щоб під снігом в зимі лютій
Не замерзла мати.
Бо земля в собі ховає
Всі живі тваринки
Хробачка, жучка, комашку
І різні рослини.”

Ніна Наркевич

**
*

Вітрець листочок
По дворі котив.
На вікні коточок
Наш малий сидів.

Чує: тишком-нишком
Щось там шелестить...
Думав котик — мишка.
Плиг її ловить!

Упіймав, понюхав,
Підкидати став,
А воно без вуха
і нема хвоста.

Розглядає, що то
Лапкою торка,
Потім дума котик:
— Мишка не така.

Відійшов коточок,
Знахідку лишив.
Вітерець листочок
Далі покотив...

Діма

ВОСЕНИ

Ти чого зажурена,
Яблунько, сьогодні?
„Бо земля нахмурена,
Бо вітри холодні.

Сонце заховалося
За густою млою,
Вранці й не віталося
Зо мною малою.

А я хочу в піжмурки
З сонцем забавлятися,
Сяйвом його тішитися,
В золоті купатися...“

Будеш ти пишатися
Знов рожевим цвітом,
З сонечком вітатися,
Радісним привітом!

Не журись ні стілечки:
Сонце ж на прощання
Вбрало твої гілочки
В золоте убрання.

Не журись, схились тільки
Над ставок, над воду:
Глянь на своє листячко,
Глянь на свою вроду.

Знай: хоч небо хмариться,
Вітер хоч і лютий, —
Бог нам не забариться
Знов весну вернути.

О. Кобець

ПЕРША ПАРАСОЛЬКА

Одного літнього дня сонце гріло немилосердно. Всі лісові комахи й пташки заховаляся в тінь. Шукала тіні також лісова жаба. Та всюди, де б вона не прийшла, вже було місце зайняте. А жаба любить затишок і спокій. Аж врешті її погляд впав на великий гриб-поганку, що ріс на краю ліса. Вона примостилась вигідно під його великою покрівлею. Зі споду м'який мох давав приємний холод. Чудово!

Така тишина була кругом, що за хвилину в жаби очі заплющились і вона задрімала. А що ніхто її не тривожив, то вона таки на добре заснула. І не снилось їй, що сонце закрили чорні хмари й грубими каплями пустився падати дощ. Що ж — гриб-поганка добре захищав її. Ніодна краплина не досягнула її під його широкою покрівлею.

Але дощ змагався і лісовий світ заметушився. Ті, що шукали передше тіні, мусіли знайти захист. Галуззя дерев уже не вистачало. Горобчик почув, що мокнуть йому крила, а він тоді не зможе так добре літати. Тому мотнув голівкою, щоб знайти краще пристановище і здивувався: як гарно спитьсся тітці жабі під грибовою покрівлею!

Отже він обережно, щоб тітки не збудити, примостився з другого боку під грибом-поганкою. Тут було сухо і краплини дощу сюди не досягали. Він тільки стежив, чи дощ не

вгаває, бо дуже вже кортіло йому літати.

Аж тут надійшов лісовою стежкою чоловік. Він був увесь мокрий від дощу, а на нього скапували ще краплини з дерев. Він повинен був спшитись додому. Але на краю ліса він пристанув. Його бистре око доглянуло червону покрівлю гри-

Отже він обережно, щоб тітки не збудити, примостився з другого боку.

ба й захист, що його знайшли там жаба й горобчик.

— От, чудово влаштувались! Дощ лє, а вони сухісінькі. Як гарно подбав ліс за них! Вони ж у себе, вдома!

І пішов далі. Але думка в його голові працювала. Коли гриб дав захист аж двом лісовим звіряткам, хіба людина не може придумати щось такого для себе? І вже в його уяві зарисувалось щось, що могло б захищати й людину від дощу.

Так постала перша парасолька.

З англійського переложила
Л. Л.

ОСІННЯ КАЗКА

Осінь йде, одягнена в шовкові шати, а я хочу казку вам сказати. Червоніє на дубочку буйне листя, поміж ним розсівся жолудь золотистий. А напроти, через стежку, на горбочку-каштанові дерева рядочком. А на них — радіє кожний, хто погляне! — у колушках зелененьких є каштани.

Ой, повівся вітер в теплу днину, покидав каштани й жолудь на долину. А Маруся і Ляруся там гуляли, і каштани й жолудь в кошик позбирали. Принесли своє багатство тай до хати, на столі почали пильно майструвати: взяли з кухні сірнички із головками — вже був каштан із руками і з ніжками. Ще на верх головку — жолудь причіпили — став у шалочці кругленькій хлопчик милий. Попросили в мами корок невеличкий і, якстій, йому пошили черевички.

Тоді стали раду радити й гадати, якби то його назвати, чим обрати. І рішили: це буде такий князенко, а назветься він Каштаник Жолуденко. У коробці матиме палату і буде над забавками панувати. А тоді почали враз вони думати, якби то йому вкрасити ці палати? Всю долівку простелили зараз радо папірцем таким блискучим з

шоколяди. А на стіни — наче килими шовкові — із цукорків папірці дали чудові. Щей поставили престіл йому правдивий — ось зі шпульки від ниток усім на диво.

І поклали на вікні оцю палату, щоб між квітами міг князенко князувати. І бенкет на новосіллі ще зробили: з наперстка князенка медом напоїли.

Коли вечером лягли дівчатка спати, забавки прийшли в князенкові палати, Жолуденкові поклін зложити і почати вже йому служити. Перший ось прибіг Ведмідь-Бурмило. Дав йому князенко вмить чорнило, дав перо, казав листи писати, що буде Каштаник панувати. Ось приїхав кінь на колісцятах, щоб князенка у походи брати. А дві сині лялечки в ту пору стали дамами князенка двору. Ще прийшов Сміхун, бо знав, що стане сотником жовнірів оливяних.

Жолуденкові всі кланялись й раділи, що царя дістали. І пішли всі в похід по кімнатах, Жолуденка царство оглядати. Попід стіл, під крісла, попід скрині, збили дві тарілочки господині. По кімнатах так усі ходили, аж . . . дівчатка вранці пробудились!...

Леся Храплива

СВІТ — ВЕЛИКА ШКОЛА

Гляньте, дітоньки, довкола!
Цілий світ — велика школа.

Вчаться в гаю пташенята,
Вчаться в лісі вовченята.
Вчаться в лузі лисинята,
Вчаться в полі зайченята.

А в коморі — мишенята,
А в болоті — жабенята.
А в ставку — риби і раки,
А в садку — жучки й комахи.

Хто малим не хоче вчитись.
Буде він колись журитись.
Буде вчить його тверда,
Чорна вчителька — Біда.

Кость Вагилевич

**

Дибці, дибці, дибці!
Візьмімо по скибці
хлібця у торбиночку
й дівчину Мариночку.
Дибці, дибці, дибці!
Хлібця кинем рибці,
крихту не малесеньку
ми уділим песику.
Дибці, дибці, дибці!
От уже й по скибці
та й вже до останчика.
Що ж дамо баранчикам?
Дибці, дибці, дибці!
Ми уже в колибці.
Порожнем торбиночка,
весела ж Мариночка.

О. Лятуринська

ПО ГРИБИ

Восени якось пішли ми
По гриби у ліс за містом.
Ліс — як світ — широкий,
несходимий;

В лісі пахло перепрілим листом.
Під ногами коливались
Килими золототкані,
А по них грибочки хизувались
Гарні з виду, дуже пишно
вбрані.

В них беретки не брунатні,
А червоні, з крапочками . . .
І такі ж усі вони принадні,
Що хапав би обома руками!
Та казали нам ще з дому:
„Стережіться в лісі-світі
Тих грибків, що в убранні
рясному,

А в нутрі — отрутою налиті . . .“
І ми пильно обминали
Все, що в одязі барвистім,
Грибів добрих кошики
набрали —

Тих, що скромно крилися під
листям.

О. Кобець

ЩО РОБИВ МИХАЙЛИК ВОСЕНИ?

Як і завжди Михайлик прокинувся рано. Він висунув свою мордочку з теплого, затишного барлогу, де жив із татом Бурмилом і мамою — Настею. Ви вже, діти, напевне зрозуміли, що Михайлик не був хлопчик, а маленький медведик із брунатною, пухнастою шкіркою і маленькими, блискучими, як чорні гудзики, очками. Хатка медведиків була в великому гарному лісі. Маленькому Михайликові жилося тут гарно й весело.

Але сьогодні в лісі було незвично тихо. Сонце ховалось у тумані, а з дерев осипалось листя. Михайлику стало сумно.

Що сталося? Тато й мама не йдуть на прогулянку по ягідки. Давно вже не куштував Михайлик смачного меду, що його тато видирав для нього з вуликів у пасіці під лісом. Їх судка, — маленька білочка вже не жартує з ним, а заклопотана зносить горішки до своєї хатки в дуплі старого дуба.

Михайлик почухав лапкою за вушком і запитав старого Бурмила:

— Татку, коли ми підемо шукати щільнини?

— О, не скоро це буде, синку. Нема вже ні меду, ні ягідок у лісі. Осінь вже прийшла. Бачиш, як мало пташок, майже всі відлетіли в теплий край. Поглянь на білочку! Як вона дбає про те, щоб назбирати на зиму горішків. Треба й нам подумати про зиму. Всі медведі взим-

ку зовсім нічого не їдять, тільки сплять. Підемо збирати листя та сухі трави для ліжок, щоб нам не було холодно в нашій хатинці, коли зима настане.

— Ох, добре, радісно запищав Михайлик.

Він скоренько зібрався і побіг із татом і мамою. Було дуже весело збирати листя, траву і хмиз. Гарне кольорове листячко шелестіло і пахло. Михайликові це дуже подобалось і він цілими жмутами згортав його до купи і кидав на тата й маму, качався в листі, пищав, але все таки трошки допомагав готуватись до зимового сну.

Одного ранку Михайлик побачив, що земля вкрилася чимсь білим, а з неба тихо спадали маленькі білі зірочки.

— Мамо, мамо, подивись, що це біле в лісі падає з неба? запитав він. Михайликова мати дрімала. Вона відкрила сонні очі, висунула морду з барлоги.

— А-а, протягнула. — Це ж сніг. От і зима прийшла. Лягай швидше коло мене, грійся, та й будемо спати до весни.

Михайлик теж почував втому. Слухняно притулився до тепленького, пухнатого, маминого хутра й почав дрімати. І заснули вони всі. Спав тато-Бурмило, спала мама-Настя, спав і Михайлик, а сниться їм: весна, сонечко, зелена травичка і смачні червоні ягідки.

Ніна Наркевич

ГАЛЧЕНЯ

Проминувши город, хлопці вибігли на луки до лісу. Біля самого тину росли кущі бузини, терну, шипшини. Здіймалася вгору на тонких стеблах густа кропива. Тому між кущами лазити було небезпечно: кропива жалила ноги, руки, навіть обличчя. Хоч як обережно йдеш, однаково не врятуєшся.

Кропива мала страшних ворогів в особі Василя, Миколки та ще кількох хлопців, що вийшли бавитися на луки. В кожного з них у руках шаблюка, вирізана з деревини, з дротяною ручкою. Тільки у Василька справжня, залізна.

Вишикувавшись рівненько, піднявши шаблі, вони з бойовими вигуками кинулися вперед. Примчали до кущів і почали нещадно рубати зелені стебла кропиви. Вигукували:

— Тепер будеш жалити? Будеш сверблячкою колоти, говори?

Але кропива мовчала, тільки головки хилилися, зрубані хоботами вояками.

Знищивши в одному місці, Василь кинувся в друге й почав тут винищувати ворога. Кілька разів рубнув — так і повалилися голови кропивяні. Розмахнувся ще раз і не рубнув. Рука спинилася, і Василь глянув здивовано.

У кропиви просто перед ним сиділо чорне галченя і спокійно дивилося на хлопця.

...Навіть не тікало. Потім, розглянувши добре Василя,

галченя розкрило дзьоб з жовтими заїдами і писнуло. Василько зрозумів — галченя прохало їсти.

— Хлопці, сюди! Вліямав пташеня! — крикнув Василько.

— Цур на всіх! — відповів Миколка і примчав перший.

З ним прибігли інші хлопчики і спинилися здивовані. Перед ними сиділо гарненьке галченя і прохало їсти, розкривши широкий дзьоб. Миколка швидко знайшов велику сіру гусеницю і поклав пташеняті в рот. Галченя з великим задоволенням проковтнуло. Але ця їжа тільки, мабуть, роздратовала пташеня, бо воно ще ширше роззявило свій дзьоб і забило крильцями, жадібно вимагаючи їсти.

— Голодне! — крикнув Василь. — Лови, хлопці, жуків!

— Живого?

— Живого.

Кинулися хлопці на всі боки і почали носити пташці їжу. Галченя пожадливо хапало комах, червяків і похапцем ковтало. Це ще більше заохочувало дітей до роботи.

— Дивись, дивись, цілого коника проковтнуло! — кричав Василь.

І побігли хлопці знову по здобич. Нарешті пташеня перестало з такою охотою їсти, а потім і зовсім не розкривало рота. Коли хтось з дітей підносив до дзьоба найсмачнішого жука, галченя не хотіло їсти, відвертало голову.

— Наїлося, — вирішили хлопці.

— Диви, дримає. Очі заплющило, — звернув увагу Микола.

Дійсно, пташеня присіло на травичці і дримало після такого багатого і смачного обіду.

— Нехай відпочине, — промовив Василь. — Спи, Галю, спи.

Коли хлопець сказав ці слова, галченя подивилося на нього здивовано, і Василько з радістю крикнув:

— Розуміє своє ім'я, розуміє! Назву галку — Галя! Галю! Галю! Житиме в мене разом з синичкою. Весело їм буде.

Хлопці не сперечались. Забрали пташеня і понесли його додому. Тільки зявився в хату Василь з галкою, мати побачила і сказала:

— Ти, мабуть, звіринець думаєш відкрити. Всіх птахів з лісу перетягнеш додому.

— А ви погляньте, мамо, яке галченя! Ручне, і звуть його Галля... — радісно відповів Василь.

Посадив Василько пташеня на гілку, де постійно жила синичка. Тепер синички не було в хаті, вона десь гуляла надворі. Бо пташка цілком приручилася, і траплялося так — весь день немає її в хаті, гуляє в садку, лазить по деревах за вікном, а надвечір обов'язково приходять ночувати додому. Літати добре синичка ще не могла, а лише перепурхувала на невелику відстань.

Але тепер синичка, мабуть,

почула веселий шум у хаті і вже сиділа на вікні, хитро озирючи людей. Раптом побачила непроханого гостя — галку. Розлютована синичка засичала загрозовано і стрибнула на свою гілку. Галченя дивилося на неї спокійним поглядом своїх сіруватих маленьких очей.

Синичка рішуче підстрибнула до свого гостя і, роздратовано, люто запищавши, хоробро кинулась на галку. Маленька пташка вцепилась в голову галченяті кігтями і почала клювати йому потилицю.

Тепер і галченя перелякалося. Не встиг Василько розборонити птахів, як раптом почулося:

— Кра, кра, кра!...

Закрякало безпомічне пташеня, яке не навчилося ще битися й боротися з ворогами, і синичка перелякано відступила. Надто грізний голос мала молода галка.

— Галя перемогла! Перемогла! — закричав Василько.

Галя росла швидко. Вже за тиждень галка так звикла до Василька, що бігала за ним надворі, смішно махаючи крилами. Коли Галі не було ніде видно, Василько кричав:

— Галю, Галю, Галю!

І пташеня зявлялося негайно. Тільки їсти Галя приходила своєчасно й бігала за своїм малим хазяїном, доки той не нагодує її.

Всі в дворі дуже любили Галю.

Л. Копиленко

ПРИГОДА КІТКИ МУРКИ

Вчора прийшла до мене моя сусідка, кітка Мурка. Вона принесла мені фотознімку своїх діточок. Це була їх перша світлина, коли кошенятка побачили світ Божий. Всі ми знаємо, що кошенятка родяться сліпими і щойно по десяти днях починають щось бачити.

— Це для вас, вуйку Кваче, на пам'ятку, бо знаю, що дуже любите звіряток і моїм діткам кривди не зробіте.

Я подивився на світлину й кажу:

— Ох, які то гарні діточки! Які милі кошенятка! Чудово виглядають у кошику...

Мама Мурка дуже втішилась моїми словами признання, подякувала і при тій нагоді розказала мені, яку страшну пригоду пережила вона при народженні цих діточок. Ось послушайте:

— Я знала, що завтра, найдалше позавтра, буду мати діточок. Вийшла я на вулицю перейтися, бо скоро вже не буду мати вільного часу для себе, для проходів. Діточок треба буде пильнувати.

Іду собі спокійненько травничком уздовж вулиці, а тут на мою лиху годину вибіг із подвіря чорний пес Кудлай. Ви певно знаєте цього огидного собаку? Кинувся на мене. Що робити?

Втікати хідником я не могла, бо він швидше бігає ніж я. Один рятунок — видряпатись на дерево, а тут якраз і дерева

близько не було — лиш телеграфічний стовп. Я збрала всі свої сили і вилізла на сам верх стовпа. Від перестрашу і тяжкого дряпання по гладкому стовпі я несподівано там же, на стовпі, породила четверо діток. Трое задержалося коло мене, а четверте бідненьке впало з висоти і забилося на смерть. Я не мала сил злізти зі стовпа. Три-

маю коло себе діточок, тулю їх до грудей, а сама ледве дихаю, дрижу, боюся впасти і дітей погубити. А Кудлай, недобрый псище, стоїть коло стовпа, на мене дивиться і ще більше страху додає. Понюхав моє мертве дитятко, вхопив в зуби, шарпнув і кинув на землю. Якби ви бачили, вуйку Кваче, як у мене боліло серце, коли так знущався Кудлай над моєю дитиною! Який я маю жаль до того пса — оповісти вам не можу.

Цю пригоду бачили сусіди, що сиділи на балконах і верандах. Побігли сказати моїй пані. Люди бігали, щось ради-

лися між собою, я бачила, що вони мої щирі приятелі й хотіли б мені допомогти. Потім приїхала пожарна сторожа з драбиною, поставили її коло стовпа і зняли мене. Я не боронилась, бо відчула, що лиха мені не вчинять.

У своїй хаті дала мені пані кошачок із вовняною хусткою, нагодувала і там я вигодувала цих трое котятток, що на образку...

Щаслива мати втерла сльозу. Жаль їй, що пропала дитинка, а радіє, що врятувала трое, таких гарних котятток.

— Ще забула вам сказати, що на памятку тієї пригоди пані назвала одного „Стовпчиком”, другого „Дротиком”, а дівчинку „Драбинкою”.

Щаслива кіця Мурка попрощалася і побігла до своїх діток.

Правдиву подію переказав
Вуйко Квак.

БІЛОЧКА

Ой, я білка моторненька,
Маю хутро я сіреньке.
Влітку я стаю руда,
Але то вже не біда.
Хвіст великий, гарний маю,
По деревах я стрибаю,
Хвостик мені помагає,
Я стрибаю і лечу
Та й співаю: Чу-чу-чу!
Люблю їсти я горішки.
Як наїмся, — для потішки
Діткам кидаю маленьким,
Бо горішки — солоденькі.
З гілки на гілку лечу,
Я весела! — Чу-Чу-чу!

Ніна Наркевич

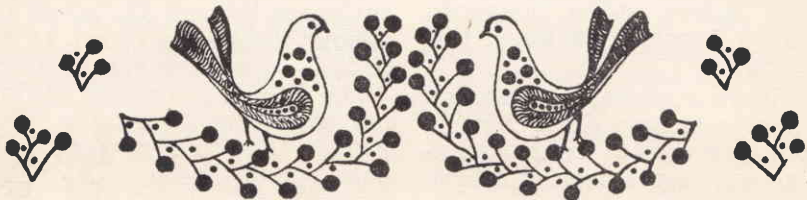
*

Бай-дідуньо-вечір
вийшов із-за гір.
А цвіркун з-під печі
в свищик: цвірки, цвірі!

Йдїть-но подивиться
в тихий наш куток!
Лиш муркоче киця
біля діточок.

Тиха наша хатка,
ще тихіший двір,
Сплять давно малятка,
цвірки, цвірки, цвірі!

О. Лятуринська

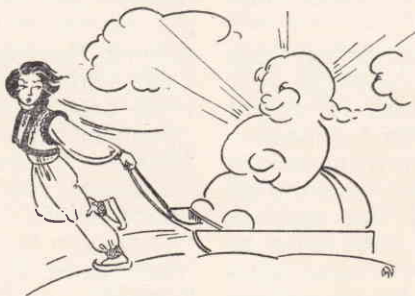
З И М А

ЗАВІРЮХА

Виробляє викрутаси
Завірюха за вікном,
Сипле снігом, застеляє
Землю білим килимом.

В полі хуга. День — не день;
Хтось згори снігами сипле
І проходим очі сліпе,
Мов пелюстками з вишень...

О. Олесь

С Н І Г

Їде, їде хмарка біла,
Вітер тягне саночки. —
Хмарка сонце заслонила
І сумують діточки.

Взявся вітер наш за діло,
Пожалів сумних діток,
Потрусив він хмарку білу
І посипався сніжок.

Стали білі всі доріжки,
Вулиці, дахи, сади. —
Пишуть, пишуть жваві ніжки
Довкруги дрібні сліди.

Дітвора вся невеличка
Погуляти йде на сніг
І цвітуть румяні личка
І дзвіночком дзвонить сміх.

Ніна Мудрик

ПОДОРОЖ ЕЛЬФІВ ДО КРАЇНИ СІНГУ

Це було в далекій теплій країні, де ніколи не було холодно, завжди цвіли квіти, а на деревах спіли гарні овочі.

В одному розкішному садку жили істоти, подібні до людей, але дуже маленькі. Звалися вони ельфи. Кожна рослинка мала такого ельфа-хлопчика або дівчинку. Їх могли бачити тільки дуже добрі, добрі діточки, що любили всіх і робили тільки добро.

В ельфів була королева. Вона іноді кликала до себе одного з ельфів і наказувала їм летіти до других країн, щоб допомогти комунедь, потішити когось. Ви запитаете, як вони літали, чи літаком, чи так, як пташки? Ні, мої любі, вони не мали ні літаків, ні таких крилець, як пташки. Але кожен маленький ельф мав чудові прозорі крильця, подібні до тих, які мають мушки, або бабки.

Жила там маленька дівчинка-ельф. Звали її Золота Голівка, бо мала гарні золоті кучері. Вона теж хотіла полетіти до других країн. Прийшла вона до королеви ельфів та й стала просити:

— Пустити мене до чужих країн, я хочу побачити, які там рослини, тваринки, як вони живуть.

— Добре — сказала королева. — Лети! Та не барись, бо в цій країні, куди я тебе посилаю, скоро буде зима й тобі там буде погано. Зраділа Золота Голівка і промовила:

— Прощай, королево, я не баритимусь. Махнула крильцями і полетіла, як метелик швидко-швидко — невидно.

Летіла довго через моря, гори й ліси, коли побачила гарну країну.

Тут були розкішні зелені луки, великі ліси, широкі поля та сріблясті річки.

Золота Голівка спинилася в одному лісі, спустилася на землю та стала роглядатися навкруги. Раптом на гілці одного клена вона побачила маленького ельфа-хлопчика, що теж прилетів сюди з її країни. Він звався „Срібний Дзвіночок”, бо коли співав, то голосок у нього брнів, як дзвіночок і на голові мав шапочку зі срібним дзвіночком. Срібний Дзвіночок тримав у руках маленький пензель і скриньку з фарбами і розмальовував кленове листячко різними кольорами: і червоним і жовтим, і рожевим.

— А, це ти — Золота Голівко??! Добре, що тебе бачу! — радісно гукнув Срібний Дзвіночок. — Допоможи мені в моїй роботі! Скоро нам треба вже повертатися додому, а ще багато треба зробити.

Золота Голівка з радістю взялася допомагати хлопчикові розмальовувати листя на деревах.

Це була приємна праця. Вони літали з дерева на дерево і хутко весь ліс убрався в кольористі убрання, в яких виглядав ще краще ніж у зелених. В час

відпочинку ельфи танцювали, співали та гралися з лісовими пташками, милувалися квітками, грибочками та ягідками.

Не помітили маленькі ельфи, як стали зменшуватись дні, як почався холод, подули вітри. Густі тумани ранками загортали ліс білою пеленою, пташки стали відлітати в вирій, а листя з дерев поволі опадало на землю.

Одного разу Срібний Дзвіночок сказав Залотій Голівці:

— Знаєш, скоро прийде зима! Треба нам вже вертатися до дому. Збирайся, полетимо!

— А що то за зима? Я ніколи не бачила її? — запитала Золота Голівка. — Лети додому сам, а я трохи ще зостануся тут. Мабуть і зимою знайдеться мені тут робота.

— Добре! Та дивись, щоб не шкодувала потім! — відповів Срібний Дзвіночок. — Бувай здорова! — Звився він вгору та полинув до країни ельфів.

Золота Голівка залишилася сама. Хотіла продовжувати розмальовувати листячко та не вдалося їй це, бо зірвався вітер. Він обірвав останні листочки з дерев, нагнав великі густі хмари. Почалися дощі. Стало порожньо, непривітно в лісі. Всіх своїх друзів загубила Золота Голівка. Одні відлетіли в теплі краї, другі поховалися в нірки. Комашки поховалися під кору дерев або під листячко, що лежало цілими купами на землі.

Одного ранку став падати сніг. Золота Голівка ніколи того не бачила. Вона подумала,

що то квіточки падають. Стала ловити сніжинки руками, та вони танули й перетворювалися на холодні краплини води.

Прилетів чорний ворон та закрявав.

— Що це падає на землю, вороне? Може ти знаєш, скажи мені! — запитала Золота Голівка.

— Кра-кра-кра! От чудна дівчина! Та це ж сніг! Кра-кра-кра! Стережись, бо замерзнеш ще в лісі! Буде буря сьогодні, стережись! Кра-кра-кра! — закрякав ворон тай полетів геть. Сніг став сипати густіше. Стемніло. Почалась хуртовина.

Золота Голівка зробила собі велике помело та стала згортати сніг. Їй здавалося, що землі буде тепліше, як вона згорне з неї сніг. Та дарма! Скоро вона вже не могла встигнути за снігом, бо він в одну мить все вкривав своїм білим покривом. Рученята в Золотій Голівці змерзли. Вона стомилася, схилилася на землю та й заснула. А тим часом Срібний Дзвіночок вже повернувся до своєї країни.

Королева ельфів зібрала всіх своїх дівчат і хлопчиків і розпитувала їх, які вони мали пригоди в других краях, що робили, що бачили. Переслухувала всіх своїх ельфів та не дорахувалася одній дівчинки.

— А де ж Золота Голівка? — запитала королева. — Хто її бачив?

— О, дорога королево! Я бачив її — обізвався Срібний Дзвіночок. — Ми разом фарбу-

вали листочки в лісі, в тій країні, де буває зима. Стало холодно. Я повернувся додому, а вона не хотіла. Зосталась там.

— Ох! Це погано. Вона ж може там замерзнути! — скрикнула королева. — Зараз я погляну в чарівне дзеркало, що сталося з нашою маленькою дівчинкою!

Королева пішла до другої кімнати, де стояло чарівне дзеркало. Вона попрохала, щоб воно показало їй Золоту Голівку. Коли глянула королева до дзеркала, то побачила там великий клен, засипаний снігом, а під ним нерухому, біду Золоту Голівку. Вона ще була жива, але вже стала замерзати.

Королева наказала Срібному Дзвіночкови скоро летіти туди. Дала йому теплу одягу, рукавички та пляшечку з вином для бідної Золотої Голівки, щоб відіграти її. Срібний Дзвіночок виконав наказ королеви: прилетів до дерева, де лежала Золота Голівка. З великими труднощами збудив її. Розтирав їй ручки й ніжки, грів своїм віддихом та дав їй напитися вина. Коли Золота Голівка прокинулася, Срібний Дзвіночок одягнув її тепленько й хотів, щоб вона з ним летіла до країни ельфів. Але даремно! Дівчинка відповіла йому, що вона вже ніколи не повернеться додому.

— Любий хлопчику, я дуже люблю нашу щасливу країну, але я хочу зостатися тут — сказала. — Тепер я знаю, що таке зима і буду до неї готуватись, як і все, що навколо мене. Дя-

кую тобі й нашій королеві за теплу одягу, за вино. Тут я збудую собі теплу хатку. В ній буду жити, коли буде зима. В ній буду давати притулок всім тим тваринкам, що не зможуть переносити холоду, а коли загубиться в лісі хто-небудь, то я не дам йому загинути від морозу. Буду допомагати всім людям, що під час хуртовини зіб'ються з дороги. Буду направляти їх на вірний шлях. Дай мені тільки ще твій дзвіночок, що ти маєш на шапочці. Я буду дзвонити під час хуртовини, щоб подорожні не губили дороги.

— У тебе дуже добре серце, Золота Голівко! Щаслива та країна, де ти будеш жити — сказав хлопчик. — Кожен матиме там твою турботу та любов! Хай допоможе тобі Господь!

Хлопчик дав Золотій Голівці на прощання срібний дзвоник і сам полетів знов назад у країну ельфів. А дівчинка-ельф ще довго-довго жила в країні снігу, де її любили всі: і люди, і звірятка, і рослинка.

Ніна Наркевич

ПЕРШІ КРОКИ

**Ромчик ще не має й року,
Але гордо його ніжки
Виміряють: скільки кроків
Від дверей і аж... до ліжка?
Може хто з вас і не вірить,
Та пройти оту дорогу, —
Метрів буде в ній з чотири —
Дуже тяжко для малого.**

Д і м а

СВ. МИКОЛАЙ

ЮРЧИКОВА ОБЩАНКА

До газети ангелята
Оголошення дали,
Щоб в неділю дигинчата
Миколая зустрічати
Всі громадою прийшли.

Дітвора іде гуртами,
Наче та бджола гуде —
Ці з мамами, ті з татами,
А Петрусь без тата й мами
Сам на зустріч цю іде.

Гамором лунає школа,
Раптом стихло — від дверей
З усміхом іде спроквола
Він — дідусь — святий Микола,
Милий гість і друг дітей.

Ангелів із ним багато,
Кожний кіш дарів несе,
(Чемним дітям це заплата!) —
Юрчик смик за руку тата:
„Я вже буду чемний все!“

Роляник

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ ІДЕ...

В небі метушня і рух,
Янголята працю мають:
Білий тріпають кожух
Для Святого Миколая.

Інші лагодять санки,
Навантажують в них дари,
Запрягають два шпаки,
Розсувають сиві хмари.

Сів вже в санки Миколай,
В мітрі й теплих рукавицях.
— „Гей, янголе, поганяй,
Щоб на землю не спізнитись!“

Сріблом сяє з неба путь,
Мигають зірки мов іскри.
Коні вихром так женуть —
Ще бистріше шлеться вістка...

Вістка чемним діточкам,
Що ждуть гостя нетерпляче:
„Діти, радість лине вам! —
Хто нечемний був — хай плаче!“

Я. Вільшенко

ПЯТАЧОК

Був собі грошик - пятачок. Кругленький та блискучий. Несла його в руці Маруся. Ішла Маруся понад річку. Було темно надворі. Сказала Маруся: — Я дуже боюся! — і побігла скоренько до хати. А як бігла понад річку, біля млинка — загубила пятака. Котився пятачок довгу мить, і вже на снігу, над самою річкою лежить.

А ніч була темна та чорна та нічого не було видно. Аж ось через гай ішов до дітей Святий Миколай. Ішов, ішов; дивиться — щось блискуче на дорозі. Приглядається, а то пятачок на самому березі річки лежить. Ото! Треба йому було б ще лиш один крок ступити, щоб у воду власти, всі дарунки потопити!

Каже Святий: — Пятаче, пятаче, славний козаче! Врятував ти мене від біди — проси ж у мене, чого хочеш. Я святий — все тобі зробити можу, чого лиш забажаєш.

А пятачок благає: — Святий отче Миколаю! Дай, щоб все і всюди мене лиш на добро вживали люди!

А Святий йому: — Хай так і буде! І пішов даліше у світ.

А на другий день, ранком, скоро, не поволі — йде понад річку Гануся у школу. Побачила пятачка, зраділа знахідці, стала думати-гадати: — Зможу я тепер цукорки у крамниці купувати!

А пятачок як почув, та й покотився геть від Ганусі. Котився довгу мить — і вже на землі при шляху лежить. А Гануся не могла його знайти, і сумна пішла даліше.

Аж іде-підскакує: скакіць, скакіць! — дорогою у школу Гриць. Побачив пятачка, зрадів знахідці, став думати-гадати: — Піду в кіно, так, щоб не знала мати!

А пятачок, як почув, та й покотився геть від Грицька. Котився довгу мить — і вже на землі під каменем лежить. А Гриць не міг його знайти — і пішов сумний даліше.

Ішов дорогою Данило, ніс у руках торбину та чорнило. Побачив пятачка, зрадів знахідці. Став думати-гадати: — Сьогодні у школі будуть грошики збирати, щоб в Європі бідні діти могли на Різдво разом із нами радіти. Треба ж мені поспішати — пятачка туди віддати!

Взяв Данилко пятачка у жменю, сховав у кишеню, і веселий скоро — не поволі, побіг у школу.

А на перерві пішов до Галі, що у скарбонку грошики збирала. Кинув у скарбонку пятачка.

Ой, зрадів пятачок! Щасливий це був в нього день, аж на radoщах він задзвенів у скарбонці: „Дзелень!”

Леся Храплива

ЛЕГЕНДА ПРО СВ. МИКОЛАЯ

Нічого не бракувало малому Миколі — ні гарної одежі, ні смашної їжі. Та він був сирота, бо рано вмерли йому тато й мама. Хлопчик ріс під опікою чужих людей. Часто виходив він на вулицю зі свого гарного будинку і грався з дітьми. Це були діти вбогих батьків і жили в темних, глиняних хатках, спали на долівці і нерідко йшли голодні спати. Часто траплялось, що їх батько не заробив навіть на шматок хліба для них. Шкодував їх Микола і не знав як їм допомогти.

Був у Миколи старий вчитель, що вчив його молитися, читати і писати. Одного разу читав він разом із вчителем св. Письмо. „Коли ти робиш добро, то нехай твоя правиця не відає, що робить лівиця...”

Микола замислився. — Як це розуміти? — спитався вчителя.

— Коли робиш добре другому, то не треба про це нікому оповідати. Краще не хвалитись своїми добрими вчинками.

Це було пізньої осені. Микола знав, що багато дітей в його околиці сидять у голоді й холоді. Он родина старого Олександра. Мати лежить хвора, у Петруся нема постільців, а сьогодні рано він бачив, як мала Софійка збирала на дорозі ломачча, бо не було чим затопити в печі.

Ввечорі Микола тихесенько, щоб слуги не бачили, побіг до комори, набрав у торбинку му-

ки, налив пляшечку олії, набрав повні кишені яблук та сухих слив, у дровянику набрав кілька товстих полін, а у своїй скрині відшукав пару теплих панчіх та нові постільці. Все це склав у велику торбу і сховав під своє ліжко.

Коли прийшла йому пора йти спати, він попрощався зі своєю старою нянею Аникією і вдав, що засинає. Перехрестила Аникія Миколу, причинила двері та й пішла у свою кімнату. Тихенько як мишка вислизнув Микола з ліжка. Накинув на себе кирею, взяв торбу з харчами і підійшов до хатини старого Олександра.

Прокрався до порога, положив торбину та й побіг назад. Ніхто не побачив, як Микола повернувся. Всі спали. Вранці старий Олександр знайшов торбу коло свого порога і не міг натішитись дарунками. Хто це міг зробити і кому дякувати, не знав.

З того часу Микола часто робив такі дарунки бідним у своїй околиці. Люди молили Бога за невідомого, що допомагає їм, а ніхто не догадувався, що то був Микола. Миколині слуги стали помічати, що зникають харчі, одежа та паливо з комор і стали пильнувати Миколиного добра. Одного разу, коли Микола тільки нагрузив торбу та вийшов зі свого подвіря, старий слуга наздогнав його, бо думав, що то злодій. І так стало відомо, що вже кілька мі-

сяців допомагає Микола бідним.

Минули роки, виріс Микола, вивчився і не хотів зберігати свого майна. Віддав усе бідним людям, сам став священиком і скрізь чинив тільки добро. За це Господь дав йому силу творити все більше і більше добра. Він лікував хворих, допомагав в'язням. Всі знали й любили Миколу, а коли він вмер, то причислили його до святих. З того часу всі згадують св. Миколу, свято його відносять до зимового місяця грудня та в честь його в цей день роблять подарунки. І то роблять їх так, як колись Микола складав подарунки бідному Олександрові.

Дивиться з неба св. Микола на людей і серце його радіє, як і тоді, коли він ще жив на землі. Коли хтось хоче дістати подаруночок і своїм поведенням заслужив на те, то може помолитись до св. Миколи, а він на-

певне послухає і передасть це прохання родичам чи друзям того, хто просить. А вони це звичайно виконують, але так, як і св. Микола — покладуть даруночок так, щоб ніхто не бачив. А десь далеко в небі в ту ніч ви почуєте срібні дзвіночки: на санчатах їде св. Микола і заглядає в кожне віконечко, чи не забули дати подарунку всім його любим діточкам! А як забули, то нагадує їх родичам. Але ніхто, ніхто не повинен бачити, як ці дарунки готуються.

Їдуть санчата поміж зірочками, переїжджають із хмарки на хмарку, дзвоники ніжно дзвонять, а старий місяць весело посміхається. Він знає, що в цю ніч всі мусять бути щасливі! І ті, що роблять подарунки і ті, кому їх роблять. Бо найбільше щастя в житті — це робити добро.

Ніна Наркевич

ПІСОНЬКА

Олоні Михалевичівні

Заплітаю кісоньку,
заспіваю пісоньку
я собі,
далебі!
Ти виводься, пісонько,
виплітайся, кісонько,
хорошій
та хуччій!
Дам до кіски стрічечку,

а до стрічки чічечку,
ба, повняк.
Гарно як!
Вийде, вийде дівонька —
чесана голівонька —
з-за дверей
скажуть, чей:
— Ой, яка білявочка
з чічкою, мов мавочка!

О. Лятуринська

РІЗДВО ХРИСТОВЕ

І СИНІЧКИ КОЛЯДУЮТЬ...

Малій Оленці

За вікном малі синички:
— Цінь-Цвірінь-Цінь-Цінь!
Гей Різдво вже недалеко,
Чуеш? Дінь-дінь-дінь!

Як ласощі будеш їсти,
Не забудь пташок,
Кришечки збери гарненько,
Викинь на сніжок.

Під віконечко прилинем,
Все враз поїмо!
Бо взимі ми всі голодні —
Їсти нічого!

За вікном малі синички:
— Цінь-Цвірінь-Цінь-Цінь!
Чуеш в небі? Чуеш — дзвонить
Ніжний срібний дзвін!

Янголята Бога хвалять,
Божеє Дитя,
Виглядають, поспішають
Вчасно привітатъ.

З ними заспіваємо
Ми хвалу Йому!
Щастя побажаємо
Дому Твоєму!

Ніна Наркевич

РІЗДВО В ЛІСІ

Розгулялася баба-Завірюха!
Перекотилася полями, садками,
на хатах стріхи посмикала, сні-
гом вікна заліпила, та й вско-
чила у ліс. Вибігла на галявин-
ку між старими соснами та яли-
нами, побачила маленьку яли-
ночку серед галявини — давай
танцювати кругом неї та виспі-
вувати на весь ліс:

А я баба-Завірюха,
Світами літаю,
Ліси, поля і хати,
Снігом замітаю!

І як з вітром зимовим,
В парі закружляю, —
Все що дише на землі,
Добре налякаю!
Проїхати, чи пройти,
Не дам я нікому

Снігом очі заліплю —
Не втрапiti додому...
Ану дітки, сніжиночки,
Ідіть пострибайте,
Були в полі, а тепер
В лісі погуляйте!

Та як струснула полами сво-
го білого кожуха — посипали-
ся сніжинки на галявинку кру-
гом маленької ялиночки.

Бігають довкола і співають
тонесенькими голосочками:

Ми маленькі сніжиночки,
Блискучі, біленькі,
Разом з вітром летимо,
Як пушок легенькі.

Ось ми в коло зберемось,
Сплетемось руками,
І таночок поведемо
Поміж ялинками.

Та й зробили велике коло
кругом ялиночки, та й танцю-
ють. А баба-Завірюха їм охоти
додає:

**Отак дітки, отак-о!
Ану ще, жвавіше,
Сюди, туди, вгору, вниз,
Рухайтесь скоріше!..**

Таку бучу збила баба-Заві-
рюха серед лісу, що старі сосни
та ялинки тільки гіллям коли-
хали, та сумно шуміли. А бідні
звірі, що жили в лісі, похова-
лися в ямки, по-під кущі; лап-
ками вушка позатуляли, очі
позаплющували та й сидять ти-
хенько...

Коли це почулося — щось лі-
сом іде... Щось велике суне...

Виходить на галявину Дід-
Мороз! На плечі в нього торба,
всякого добра повна.

Став та до баби-Завірюхи й
каже:

**Чого це ти розходилась
Стара Завірюхо?
Таку бучу в лісі збила,
Хоч затуляй вуха...
Чи забула, що ця ніч
Має бути тиха?
А ти, диви, розгулялась,
Наробила лиха...
Усіх звірів налякала,
Бідні поховались...
І дерева сполохані,
Бач — розколихались...
Зараз мені заспокійся,
Поскликай своїх діток,
І не бушуй! Иди спати
Десь лягай собі в ярк.**

А баба-Завірюха боїться ді-
да-Мороза! Бо він, як розсер-
диться, то так морозом при-
тисне, що вона й ворухнутися

не може. То ж вона зараз поли
свого кожуха обсмикала, ху-
стку на голові зав'язує, та соло-
деньким голоском до діда-Мо-
роза обзивається:

**Ой, Морозе-Морозеньку,
Не свари мене, стареньку...
Я вже зараз утікаю,
Тільки діток позбираю...**

Та своїх діток - сніжиночок
під кожух збирає, та й так до
них промовляє: —

**Ой, сніжиночки легенькі,
Мої діточки маленькі,
Годі, любі, танцювати,
Ходіть — покладу вас спати...**

Позбирала всіх, та й пішла
скоренько, щоб не гнівити діда-
Мороза.

А дід-Мороз вийшов на сере-
дину галявинки, та й так до
лісу обзивався: —

**Не шуміте сосни,
Не шуміть ялини,
Не бійтеся звірі —
Для всіх свято нині!
В далекій країні
Христос народився,
З печери в пустині,
Ясний світ полився!
Свята ніч сьогодні
На землю спадає,
Увесь світ сьогодні
Христа прославляє!
У нашій країні,
За старим звичаєм,
Подарунки дітям,
Я роздати маю.
Але, по дорозі,
До лісу вступаю,
Подаруночки для звірів
Також залишаю.
Для зайчиків ось-де —
Капуста, морквця,**

**По шматочку мяса
Вовкам і лисичцям,
Медок — для ведмедів,
Для пташок — зернятка,
Радійте! Не бійтесь,
Виходьте звірята!**

Та й пішов собі дід-Мороз,
поніс подарунки.

Перші вискочили на галя-
винку зайчики. Побачили капу-
стку, моркву — кинулися їсти.
А ось і вовчики, і лисички по-
виходили. І взялися закусюва-
ти тим мясцем, що дід-Мороз
для них поклав.

Та ж то завжди-завжди так
буває, що вовчики і лисички
де б не заглядали зайчика — за-
раз нападають і загризають йо-
го бідного. А зайчики, тільки-
но занюхають, що вовк або ли-
сичка близько — зараз кида-
ються навтьоки. А оце сидять
поруч, частуються кожне своїм,
і нічого.

Коли це й ведмедиха з ведме-
дятками присунула. Взялися до
меду; їдять та оближуються. І
пташки позліталися, зернятка
клюють, та веселенько щебе-
чуть.

Маленьке зайченятко найло-
ся, сіло біля мами, та й огля-
дається довкола.

Бачить, кругом такі страшні
звірі, а не нападають на них —
зайчиків. Здивувалося зайче-
нятко — каже:

— Ото дивно, — нас ніхто не
кусає.

А вовчик і собі оглянувся на
всіх, посидів, подумав та й ка-
же:

— Тобі, зайчику, дивно, що
тебе ніхто не кусає... А мені ще
більше дивно; бо мені не хо-
четься нікого кусати...

А лисичка й собі обізвалась:

— Еге! І що воно таке? Зов-
сім не хочеться нікого кривди-
ти... Так солодко на серці, що
мені навіть меду захотілось...

А ведмедиха зараз же про-
стягає до лисички кухлик з ме-
дом:

— Частуйтеся, сестричко! —
каже.

А пташки покинули зернятка
клювати, поставали кругом зві-
рів та й ну щебетати на всі го-
лоси співати:

**Нова радість нині
На землі вітає,
Звізда ясна у пустині,
Над Дитям сіяє.**

**Нині в Вифлеємі
Христос народився
Цілий світ під небесами
Нині звеселився.**

**А Різдво Христове
Увесь світ святкує,
І між звірями у лісі,
Теж любов панує.**

Звірі слухаючи пташиного
співу, пообнімалися, і разом з
пташками співали:

**Небо і земля, небо і земля,
Нині торжествують,
Звірі усякі, разом у лісі —
Мирно трапезують.**

**Ангели співають,
Звірив похваляють,
Різдво величають,
Чудо-чудо повідають.**

І дерева тихенько шуміли їм
до співу...

Лідія Гаєвська

ПРИГОДА З ВЕДМЕДИКОМ

В Америці живе одна дівчинка-пластунка. Хоч їй живеться дуже добре, але вона ніколи не забуває, що вона українка і походить із того любого села, де народилась, де жили її батьки і де сталася та пригода з ведмедиком, яку мені оповіла.

— В день св. Миколая мама подарувала мені (тоді я була ще новачкою) ведмедика. Ох, який же він був гарний! Найкращий зі всіх ведмедиків. Мав темне волосячко, чорні очка і міг рухати руками й ногами. Я з ним не розлучалась. Як лягала спати, укладала його коло себе в ліжечко.

Під Різдво, в саме навечеря, випав добрий сніжок. Мама каже: — Піди Наталочко, посанкуйся, до вечері ще далеко, треба чекати, аж зірка на небі зявиться.

Я взяла саночки, положила ведмедика, накрила його ковдеркою і пішла на прогулянку, зразу за хатою, на горбок.

За мною побіг наш великий пес Сірко. Я вожу ведмедика, а він бігає коло мене. Певно йому стало жаль, що я сама тягну саночки, тулиться до мене, гавкає, наче каже мені: „Слухай Наталочко! Ти привяжи шнурки від саночок до мого нашійника, а сама сідай і я повезу тебе й ведмедика”.

Таке мені прийшло до голови. Я це радо зробила. Дякую Сіркові, що такий добрий.

Виїхали ми на горбок, а Сірко побачив, як вискочив з-під

корчика зайчик. Забув Сірко і про мене і про ведмедика, шарпнув саночки і погнався за кущохвостим. Ведмедик впав на сніг, а я сама ледви вдержалася на саночках. Зайчик втікає, а Сірко за ним. Я плачу з жалю за ведмедиком, а Сіркові ведмедик не в голові. Заїхали ми аж до лісу. Зайчик десь сховався. Сіркові стало соромно, що такий неумудрий. Взяла я саночки і пішла додому.

Сірко плачу, оповідаючи мамі пригоду і на Сірка нарікаю, а він ліг під столом і нічим не журиться. Всі ми ходили шукати загубленого ведмедика й не знайшли. Мама обіцяла купити нового, ще кращого. А я все плакала і так з жалю і плачу й заснула.

І сниться мені, що з лісу виїшов старий ведмідь Бурмило зі своєю панею. Пані Бурмилова була з кошиком. Вони ходили до дубового ліску по жолуді й несли їх до хати на Святу Вечерю.

„Гей! Старенька, що я бачу? Дивись, он на дорозі маленький ведмедик лежить. Ходімо скорше”.

Підійшли. Дивляться, дійсно ведмедик, зовсім подібний до них, лише дуже маленький. Вони взяли того ведмедика і несуть до своєї хатинки, внукам подарунок на Різдво.

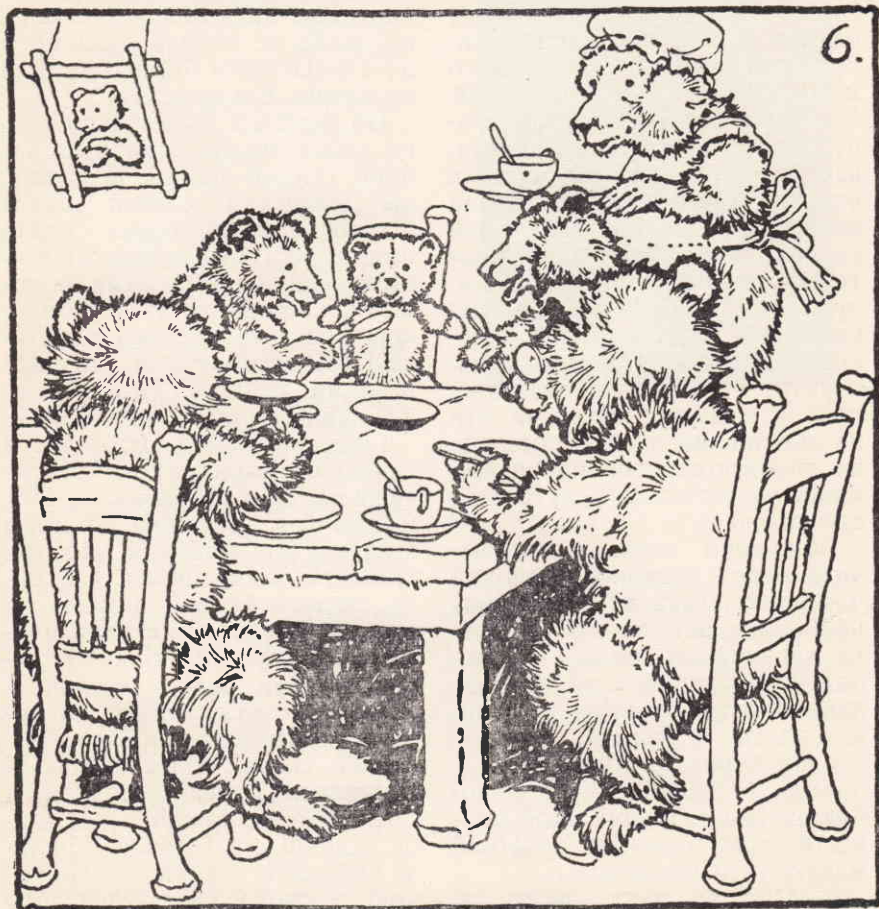
Під хатинкою внучата бавляться. Побачили, як дідो Бурмило в руках маленького ведмедика несе. Втішилися. Біжать на зустріч.

На Свят-Вечір засіла за стіл вся ведмежа родина. На головному місці старий дідо Бурмило, коло нього дружина — Бурмилиха, а далі їх син Ведмідь з дітьми. На окремому місці посадили мого ведмедика і коло нього таріль і ложку положили. Мама Ведмедиха 12 страв подавала. Всі раді були малому гостю, моему ведмедичку.

Я закричала: „Віддайте мені ведмедика! Це мій ведмедик, я його загубила”. Тут я прокинулась.

Стало мені легше, що мій ведмедик був у такій пошані. Від мами я дістала другого ведмедика, а я все за першим жалувала. З Сіркою більше не санкувалась.

Записав Вуйко Квак

ДІД ЄРЕМІЯ БІДНІШИЙ ЗА МЕНЕ...

(Різдвяне оповідання)

Маленький Яків ніколи не був у школі, а мріяв про неї, скільки себе пам'ятає. Чому всі Вифлеємські діти, ще й менші за нього, до школи ходять, а він — ні?

Що-не-день, рано на світанку, коли так непереможно хочеться спати, коли саме сняться йому безмежні завітчані луги генген поза горами його рідного містечка, коли сниться, що він, без крил, підлітає високо вгору і здалека бачить, як переливається мерехтливими барвами великий і страхітливий палац царя в Єрусалимі, — саме в цей найсолодший час його починає тормосити непривітна рука мачухи. Мачуха будить його і наказує знову і знову йти в оливковий гай збирати хмиз, розносити по сусідах оливкову олію в важкому збані, чи йти на цілісінький день за підпаса-ча до багатого господаря Маковія — аж на той куток містечка.

Збираючи хмиз, продираючись через колючий терновий чагарник у гаю, де того хмизу найбільше, наколюючи босі ноги, він мріє про школу. Він любить цей затишний гай зелений, любить пташині співи, особли-во голосні та бадьорі ранками.

І він думає про школу.

Коли б тільки він міг заробити стільки грошей, щоб принести одного вечора недобрій мачусі та й сказати:

— Оце ось маєте, мамо, те,

що я сам заробив. Заплатіть за мене в школу, візьміть і собі багато-багато з того, що я заробив, та й дайте мені ходити до школи, як і всі діти ходять...

Але від тих мрій до дійсності так далеко...

А продираючись крізь гущавину, пригадує недавню подію, що мало не довела була його до страхітливої бійки з гуртом школярів. Він пригадує:

По дорозі з містечка до цього гайка щодня сидить на узбіччі старий-старий та сивий, аж зеленавий, сліпий дідусь Єремія. Цілими днями сидить при дорозі під широко-гіллястою оливкою з гусями на колінах, і час-до-часу, перебираючи густо та широко понатягані сріблясті струни, виспівує псалми та всякі співи Божі. Хліб свій насущний заробляє.

І недавно Яків, вертаючись із важкою вязкою сухого ломаччя за плечима, побачив те, чого й досі без тремтіння не може згадати. Він побачив, що три школярі, підкравшись за спину старого Єремії, почали засипати його срібні струни повними пригорщами чіпких репяхів. Репяхи цупко чіплялись співучих струн, струни захрипіли, задеренчали, ніби в безмовній скарзі, дідусеві пальці спинилися, і гуслі замовкли. А старий Єремія сумно підвів угору незрячі очі і почав терпляче вибирати репяхи однією рукою з свого сиво-зеленого

волосся на голові, а другою — очищати від них струни.

Яків тоді кинув вязку на землю, вихопив найважчу ломачку із вязки, і — де тієї сміливости набрав він, завжди тихий та соромливий хлопець? — кинувся на напасників. Школярі відбігли від старого Єремії і стали в войовничі пози...

До бійки не дійшло, бо з-поза шпиль на дорозі зявилися якісь подорожні, і ворохобники розбіглися.

Яків тоді підійшов до дідуса, поміг йому очистити струни гуслів, пильно вибрав із розкуйовдженої дідової голови решту репяхів, а дідусь пригорнув його до себе та й сказав:

— Спасибі тобі, синочку, Бог тобі заплатить за твоє добре серце.

А тоді заграв знову на гуслях і заспівав для Якова чарівну пісню про те, що Господь бачить велике горе в світі, бачить велику силу зла поміж людьми, і пошле незабаром нового Царя — Царя Правди, Ласки і Любови. І буде на землі мир, і буде на землі спокій і добробут між народами.

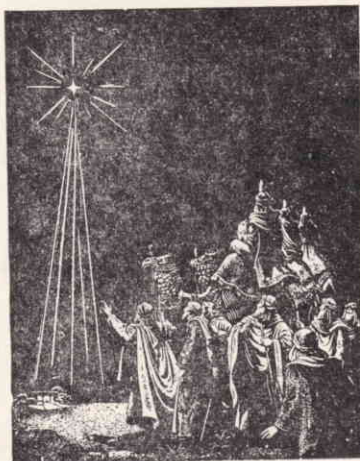
— І, може, я буду до школи ходити? — несміливо спитав Яків.

— Будеш, дитино, будеш, бо новий Цар — Цар Добра і Справедливости — і тебе не забуде...

Того вечора Яків відвів дідуса Єремію додому сам, бо його внучка, що приводила щодня старого під гіллясту оливку й приводила увечорі додому, за-

недужала, і того дня прийти по дідуса не могла...

Яків дістав того вечора від мачухи добрих штовханів за спізнення, але на душі йому було радісно й спокійно. Він мріяв про нового Царя, бо той

цар, що тепер у них царює — лихий, мабуть лихіший за його мачуху. І зветься він Ірод. І всі його бояться, і всім від нього зле...

Мереживо хлопцевих думок несподівано урвалося. З-поза гущавини гаю на галявину виступили три верблюдами горбаті з верхівцями. Стежки на галявині розходились на всі боки, і верхівці зупинилися, вагаючись. Уже вечоріло, на небі вже блищали перші зорі, і верхівці вдивлялись в небесну блакить, а коли Яків і собі глянув угору, то побачив, що над самим його містечком сяє особливо

блискуча зоря, якої він ніколи раніше не бачив.

Верхівці гукнули Якова до себе. Спитали, якою дорогою їм найлегше доїхати до Вифлеєму. А коли він показав, один подорожній узяв його до себе на верблюда, другий підхопив хлопцеву вязку хмизу на свого верблюда, і тоді всі рушили до містечка.

По дорозі Яків устиг розповісти сановитому дідусеві, що лагідно тримає його на руках, все-все про своє життя. І про те, що у нього мачуха лиха, і про те, що він дуже хоче до школи ходити, і про ту пісню старенького Єремії, що про Царя Доброго.

Подорожній уважно прислухався до щебетливої, спочатку несміливої, а далі все жвавішої мови Якова, і зрідка гладив його по голівці великою, пахучою, як здавалося хлопцеві, рукою.

І коли проїжджали повз Якову хату, не пустив подорожній хлопця додолу, а казав тільки скинути вязку хмизу перед ворітьми, та й їхати далі.

А як вони доїхали до камяної ущелини аж на околиці містечка, подорожні зупинились, пройшли вузькою стежкою до печери-стайні, старий сановитий подорожній, що з ним Яків їхав, не випускав руки хлопцеві з своєї, і всі вони вчотирьох зайшли всередину напівтемної стайні. І маленький Яків на свої власні очі побачив, на купці сіна в яслах, загорнуте в блиску-

чо-білі накривала, Немовлятко. Здалося йому, що в стайні розвиднилось. Наче сяйво, сліпучо-блискуче, випромінювалося з обличчя Дитинки. Вражені тим сяйвом, усі три подорожні припали навколішки перед яслами і, один по одному, склали свої багаті дари Новонародженому...

І коли вже вийшли із стайні під зоряне небо, подорожні, а за ними й Яків знову підвели голови вгору і побачили, що блискучо-яскрава зоря стоїть, низько-низько нахилившись, над самою печерою з яслами.

Тоді сановитий подорожній ще раз погладив Якова своєю пухнастою рукою по голівці, дістав із кишені великого гаманця і сказав:

— На, хлопчику, й тобі наш дарунок. Тобі того стане, щоб учитися...

І міцно його на прощання поцілував.

Ще тієї самої ночі маленький Яків пішов до хатини дідуса Єремії, озираючись на всі боки — чи хто не побачить — поклав одержану від подорожнього торбинку з золотом на дідове Єреміїне підвіконня.

— Бо у нього внучка хвора, а її лікувати треба... А дід Єремія такий бідний... — думав при тому, — дід Єремія бідніший за мене...

Потім потулав тихенько додому, сподіваючись чергової бійки від мачухи за запізнення.

Але на душі йому було радісно, і він не боявся.

О. Кобець

НА ЗИМОВІ ВЕЧОРИ

ЧЕРВОНЕ Й ЗЕЛЕНЕ

Кольор червоний й зелений
Люблять усі діточки,
Маки червоні на луках зелених
Так гарно влітку цвіли.
Але у місті ці гарні кольори
Бачимо ми в ліхтарях.
Гляньте! Які там на розі
барвисті
Світять всім нам на стовпах.
Тільки один лише кольор нам
світить,
Коримось тільки йому.
Ось! Вже засяяв нам ясно-
червоний —
Вмить зупинилося все:

Люди і авта, таксі і трамваї,
Через дорогу ніхто вже не йде.
Все спокійнісінько зміни чекає.
Ви запитаєте: де?
Он, подивіться! Загас вже
червоний!
Всі вже готуються в путь.
Світить зелений ліхтарик
І швидко всі люди ідуть.
Ідуть трамваї, біжуть малі діти,
Мчать автобуси, таксі.
Світло зелене назустріч нам
світить!
Так поспішайте усі!

Г Р А

Діти вибирають поміж себе двох старшеньких, (або лише одного хлопчика чи дівчинку, а ролю читача виконує доросла особа). Одній дитині дають до рук два кола — зелене й червоне — прикріплені до дрючків.

Гра починається тим, що доросла особа або старша дитина прочитує віршик, а дитина з колами підіймає — згідно з текстом — то червоне, то зелене коло вгору. Решта дітей діляться ролями: одне стає авто-

бусом, друге трамваем, третє таксівою чи пішоходом.

У кімнаті треба визначити напрям руху. На перехресті стає дитина з „ліхтарями“, у другому кінці (щоб могла спостерігати) та, що читає вірша. Діти рухаються за зміною сигналів. Хто помилився, виходить з гри (його „поранило“ авто). Коли вийде з гри 1/3 частина дітей, тоді вибирають іншу дитину, щоб регулювала рух. Гра продовжується 4—5 хвилин.

Ніна Наркевич

ЗАЙЧИК, ЛИСИЧКА І МУДРИЙ КРУК

Чому його прозвали інші звірі „Білоплямкою” — маленький Зайчик довго не знав. Розглядав себе з усіх боків, щоб знайти на собі білу плямку, але знайти її ніяк не міг. Увесь він був сірий. Чому ж тоді прозвали його інші звірі „Білоплямкою”? Довго думав Зайчик над тим і вирішив запитати про те старого Крука, про якого всі звірі казали, що він мудрий, бо літав далеко за ліс і багато бачив...

То ж помітивши якось Мудрого Крука аж на самім верхіві високого дуба, Зайчик гукнув до нього:

— Дорогий Круче! Чи не міг би ти спуститись ближче до мене?

Мудрий Крук був дуже старий і недочував. Тому й Зайчкове прохання залишилось без відповіді. Білоплямка згадав про те, що Крук недочуває і почав робити лапками знаки, показуючи ними своє бажання порозмовляти з Круком.

Крук зрозумів, чого від нього хоче Зайчик, бо ж надаремне його звали Мудрим. Повільно й поважно, здіймаючи крила, як і личило Мудрому Крукові, — він злетів із дуба і приземлився біля Зайчика. Білоплямка зрадів.

— Дорогий Круче! Всі звірі звуть Тебе Мудрим і це напевне правда... То ж чи не міг би ти мені пояснити, за що саме звуть мене Білоплямкою? Ти напевне щось про те знаєш!

— Знаю, це п-р-р-равда! К-р-р-раце мене ніхто того не знає, бо я Мудр-р-ий Кр-р-ук. Вимовляючи букву „р” Мудрий Крук, як і всі інші круки, повторював її по кілька разів. А тому, що він був не просто собі крук, а Мудрий Крук, то буква „р” звучала в його вимові набагато поважніше, ніж в інших круків.

Зайчик, щоб зрозуміти, що казатиме Мудрий Крук далі, аж вушка підняв догори. А Мудрий Крук продовжував:

— Звуть тебе „Білоплямкою” тому, що на кінці твого хвостика у тебе біла плямка. Від здивування Зайчик аж підплигнув.

— Як? У мене на хвості є біла плямка? Це правда?

— Так, це п-р-р-равда! Відповів Крук і знов злетів аж на саме верхівя дуба. А бідний зайчик, хоч як викривчався на всі боки, — білої плямки ніяк не міг побачити, бо вона була зовсім маленька і на самому кінчику його куцого хвостика. Побачити Зайчик міг би її тільки в дзеркалі, а про таке він ніколи й не чув...

Лисиця, проходячи біля дуба, здивовано поглянула на Білоплямку.

— Що з тобою сталось, Білоплямко? Чому ти весь час крутишся на всі боки?

— Та ще хочу побачити білу плямку, що в мене на хвості, а ніяк не можу.

— Ха-ха-ха! Хі-хі-хі! Ти ска-

зав „на хвості"! Ой, як смішно!
Хі-хі-хі!

— Чого ж тобі смішно? —
здивувався Білоплямка.

— Тому смішно, що хвоста
в тебе нема!

— Як так нема? — обурився
Зайчик. Хвостик у мене хоч і
маленький, а все ж таки є!

Лисиця продовжувала насмі-
хатись над Білоплямкою.

— Хі-хі-хі! Хіба ж це хвіст?
Це ніщо! Ти ось поглянь на мій
хвіст! І вона кілька разів покру-
тила своїм хвостом. — Тільки
мій хвіст може зватись справж-
нім хвостом. А в тебе... хі-хі-хі!

Хіба ж це хвіст, хіба ж це кра-
са?

— Це також к-р-р-раса! Це
також к-р-р-раса! — несподіва-
но промовив Мудрий Крук, що
ось уже кілька хвилин сидів
над ними і чув розмову між
Зайчиком і Лисицею.

— Що ти кажеш, Мудрий
Круче? — перепитала Лисиця.

— Кажу, що це також кр-ра-
са! — повторив Мудрий Крук.
Кожен звір-р має свою кр-р-ра-
су. Ти ось, Лисице Пишнохво-
ста, гар-р-рна тим, що хвіст у
тебе великий та пишний. А Бі-
лоплямка гар-р-рний тим, що

хвостик у нього маленький. І якби ти, Лисице, була хоч тр-р-рохи мудр-р-ріша, ти б уже давно помітила, що саме маленький хвостик робить усіх Зайчиків набагато симпатичнішими від Лисиць... Це пр-р-ра-вда! І Мудрий Крук, поважно здіймаючи крила, знов злетів на верхівя високого дуба.

А лисиця задумалась. Що саме означає слово „симпатичний”, вона не знала, бо того слова ніколи не чула. А Мудрий Крук сказав, що саме завдяки

куценькому хвостикові Зайчик... симпатичний. Питати у Білоплямки, що значить це слово, Лисиця не хотіла, щоб себе не соромити. Тому вона швиденько побігла собі далі, роздумуючи над словами Мудрого Крука. А Білоплямка, весело підскакуючи, побіг оповісти іншим Зайчикам про слова Мудрого Крука. Йому хотілось, щоб усі Зайчики швидше довідались про те, що хоча хвостики у них і маленькі, але дуже симпатичні.

Діма

Сидить Котик на вгороді —
Розважається:
Лапку вмочить собі в роті —
Утирається.
Підбіг Песик під ворота —
Придивляється:
Гав-Гав! Чий то Котик з рота
Умивається?..
Тоді Котик з огороду
Обзивається:
Няв-няв! Чий то Песик зроду
Не вмивається!!?

О. Кобець

Ціна 50 центів

